

NAŠ ZAČARANI KROG

Zadnjič smo pisali o bodočnosti slovenščine v domovini. Napade uspešno odbijajo, vsekakor je jasno, da se bodo nadaljevali in vojne še dolgo ne bo konec. Segamo po obrambnih sredstvih in Slovenska akademija znanosti in umetnosti napoveduje novo izdajo Pravopisa, ki bo obsegal nad 1200 strani in bo razkril bogastvo našega jezika. Pravopis bo branil postojanke jezika na notranji, domači fronti — zunanjih se bomo že ubranili...

Kako je z našim jezikom, kako je z njim doma in kako v tujini. Doma ga čistijo, v tujini ga skušamo ohraniti mladini vsaj še za eno generacijo. Kolikor bomo živi sami, toliko bo živ naš jezik; raste in razvijal se bo z nami. Toda ali rase, ali se razvija jezik resnično z nami naprej?

Ko je pred štirimi stoletji začel Latir prevajati sv. pismo v nemščino, je uporabljal okrog 8000 besed. V začetku 20. stoletja je nemški pisatelj uporabljal približno 22.000 besed. Prebivalec nemškega podeželja je uporabljal približno 5000, meščan pa okrog 8000 besed. Danes se je uporaba nemškega jezika toliko obogatila, da uporablja nemški meščan pribl. 20.000, obvlada pa okrog 50.000 besed svojega jezika. Največji nemški slovar je v letu 1889 imel 210.000 nemških besed; če bi danes hoteli izdati najpopolnejši nemški slovar, bi morali zbrati najmanj 400.000 nemških besed. (Po trditvah nemških jezikoslovcev imata angleščina in francoščina vsaka komaj nekaj nad 200.000 besed.)

Slovenščina preživlja hude čase! Vkljub vsem naporom se vrivajo tujke in kar je najbolj nevarno, je praksa, ki se uvaja v glavnih državnih uradih. Uprave, ki so raztegnjene s svojim delovnim področjem nad vso državo (železnice, pošta, finance) korespondirajo med seboj samo v srbohrvaščini. Te upravne prakse so se našle tudi podjetja, ki so pod vrhovno kontrolo partije. Doma nožijo podjetja imena, ki so vse drugo samo slovenska ne. Borba proti vdiranju z juga je brezuspešna. Radijske postaje v Sloveniji sicer imajo posebne oddaje za čiščenje slovenščine, pa to le malo pomaga, ker napovedovalci takoj za slavistom, ki je prej grajal tuje vplive, prebirajo novice in poročila z izrazi, ki so vsakodnevni atentat na naš jezik. Doma si že ne vedo več pomagati! Mnogo pišejo o tem, da bi moral institut za jezik pri Akademiji prevzeti kontrolo nad takim početjem, državna oblast pa bi mu morala pomagati in pačenje jezika kaznovati.

Jezikoslovci tožijo, da naš jezik peša in da je delež, ki so ga dali pesniki in pisatelji v zadnjih 50 letih zelo boren. Zadnji na jeziku bogat pisatelj je bil Cankar... Toda jezik se razvija in piščoči ga bogatje! Žalostno je, da ljudje ne bero, ali pa bero premalo. Tista borna hera, ki jo prinaša sodobni pisatelj v zakladnico jezika, ne pride v kri in telo naroda. Zakaj ne beró? Izvirna dela jih v domovini odbijajo zaradi vsebine in smeri, ki jo večina pisateljev ponuja; prevodi tujih avtorjev pa so jeziku bolj škodljivi ko koristni.

In mi v tujini? Doma skušajo napredovati in jim želimo uspeh — dokaz je nov Pravopis. Mi si hočemo ohranjanje, kar smo prinesli s seboj — toda to je premalo! Jezika ne bogatimo in če hiramo v tem, hiramo duhovno, izgublamo tisto, kar nam je drago in kar bi nas moralo držati na površini.

Problem je globlji kot se zdi. Moč jezika bogatje tisk, lepa knjiga pesem. Če to izgubimo, smo izgubili temelje.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Poletni program

IZLET članov in prijateljev SKA na Hiawatho v nedeljo dne 8. marca 1959.

Odhod iz Tigre ob 9. uri, maša na otoku ob 10. uri.

“V preteklosti družbe niso bile razumske, lahko rečemo, da so živele organsko. Rasle so kot drevesa. Umetnost je izražala čustvovanja ljudi in aristokracija je štela lestvico vrednot. Še vedno živimo v stari družbi in naš jezik priča o tem. Še vedno čutimo, kje smo zakoreninjeni. Vendar hote ali nehoti že gledamo človeške množice, ki se je razvijajo ne kot drevesa, ampak kot stroji. Čez deset let bo nova tehnika raketnih strojev spremenila obličje zemlje. V letu 1979 (če se bomo znali izogniti vojni) bomo v tehnični civilizaciji tako napredovali, kakor smo deset let napredovali v vsej dobi od l. 1815. Seveda so med nami taki, ki govorijo k temu “da”, drugi pa pravijo “ne”. Poglejmo vase in rečimo: “Za božjo voljo bodite tako dobri in nam dovolite, da bomo vsaj ljudje, ne pa opice ali stroji.”

Tako je ozračje, kakor nam ga pripravljajo znanstveniki in tehniki. Pri vsem tem pa moramo hiteti in skrbeti, da ne zaostajamo, kajti na spremembe se bomo morali navaditi. Marsikomu je že žal za dobo, ko so po zemlji hodila bitja, nazvana dinosauro, drugim pa je neugodno, ko pomislijo, kakšen bo buržujski nove doba, ki bo brez duha. Vsekakor pa se nam bliža doba, ki nas duhovno ne bo mogla zadovoljevati.”

The Twentieth Century,
2 - 1959.

SLOVENSKA KULT. AKCIJA

DOTISKANO

Aurelij Avguštin, Fr. Ks. Lakman

KNJIGA O VERI, UPANJU
IN LJUBEZNI
(ENGRHIDION)

Redno izdanje in ga prejmejo vsi naročniki knjižne zbirke.

M E D D O B J E

IV/3 - 96 str.

Letnik knjižnih izdaj zaključil
ZGODOVINSKI ZBORNIK
Uredil Marijan Marolt

Slavko Srebrnič je v marčni številki "Duhovnega življenja" objavil kritiko o knjigi Neve Rudolf *Čisto malo ljubezni*. Med drugim piše:

"Slovenska kulturna akcija je izdala v opremi Viktorja Sulčiča zbirko štirinajstih črtic tržaške pesnice in pisateljice Neve Rudolf, ki nam v lepi slovenščini in jasnem in sočnem jeziku riše podobe svojih mladih dni, deloma kot spomine s Krasa, deloma kot doživetje s poti in nove avstralske domovine. Pisateljica ima dar opazovanja za narodo in vse njene pojave in se hkrati trudi poglobljati v duše ljudi, ki jih srečuje, nam s temi črticami v hrup in šum hkrati pustoto vsakdanjega življenja riše in tke na bele liste žive utripe svojega srca, ki jih beremo kot nekak očitek vesti, da smo že pozabili vse hrepenenje svojih duš in se pogrezili v odurni tempo brezdušne materije... Pred nami vstaja nov svet, ki se ni nikoli doslej dotaknil naših src: Avstralija... čutimo, kako nam nekdo iz globine srca nasipa bisere. — Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, ki je izdala črtice iz daljne Avstralije, se nam tako znova predstavlja kot čuvarica ognja slovenske kulture že skoraj na vseh celinah in z veliko prizadevnostjo in požrtvovalnostjo skrbi, da ta ogenj ne ugasne, ko nalaga nanj vedno novega goriva, da švigajo v noč njegovi iskriči se plameni in se širijo v temo kolobarji njegove svetlobe."

"Misli", slovenski mesečnik v Avstraliji (z novim letom se je spremenil v revijo), objavlja kritiko Ljubljanskega triptiha. Napisala jo je Pavla Miladinovič. Pravi:

"O Triptihu nekaj na kratko povedati ni mogoče. Verjetno se bodo razprave o tem romanu nakopičile v celo knjigo. Moj prvi občutek pri čitanju je bil, da je Triptih poezija. Drugi, da Triptih ni branje za take, ki sežejo po knjigi, da bi jim minil čas, da bi se odpočili. To je branje za tiste, ki v knjigi iščejo izpopolnitve temu, kar v življenju že poznajo, in se v razglabljanju skupno s pisateljem žele izobraziti v dobre bralece. Ni dosti, da čitaš samo besede, treba se je spustiti v ozadje besed in si prislikati s pomočjo razuma (ne zgolj z domišljijo), kaj se godi "za kulisami"... Čudovita je J. tenkočutnost v opisovanju najbolj skritih čustev pod krinko lažne hladnokrvnosti ljudi, ki se imajo za nedotakljive... Skoraj bi rekla, da je imel J. s svojim Triptihom namen: Ne samo dati naši književnosti nekaj povsem novega in svojkega, ampak je hotel tudi preizkusiti inteligenco čitajoče javnosti... Toliko bolj sem mu hvaležna za tiste odstavke, ki jih je posvetil naši vasi. Povede nas na prag kmečke hišice in na njeno dvorišče z mehko in toplo besedo... Srce mi je poskakovalo od radosti, da smo otroci tako lepe zemlje... Ne morem si kaj, da se ne bi ustavila ob p. Robertu. Edini, ki bi ga pisatelj z vso pravico smel cediti v skrivnost in ga naslikati nadzemjsko, je v tej knjigi najbolj "človeški". P. Robert in pisatelj sta me osvojila. Tisti, ki so živeli v Ljubljani... bodo priznali, da je pisatelj prinesel Ljubljano med nas. Sama sem doma iz Florjanske ulice, ravno nasproti cerkve... Niti po obliki niti po vsebini ni T. podoben nobeni dosedanji povesti. Tisti, ki bodo čitali roman kot je treba, bodo s hvaležnostjo ugotovili, da nam je pisatelj dal cvet, ki spada med redke orhideje, ne pa med številne marjetice... in s tem obenem pokazal, da nam bralec smatra za zrele ljudi... Poklon, ki ga je treba primerno ceniti.

SODOBNA VLOGA INTELEKTUALCA

Po vojni je J. P. Sartre v Parizu ustanovil samostojno revijo "Les Temps Modernes". Revija je bila novost v francoski književnosti, ker je poleg beletrije objavljala tudi eseje in razprave o političnih, socialnih in gospodarskih problemih. Močno je prevladovala osebnost ustanovitelja in je vzporedno z njegovim temperamentom bila revija blizu komunizmu. Po revoluciji na Madžarskem (oktobra 1956) se je od komunizma oddaljila in se naslajala na teorije, ki so v politiki klile v komunističnih državah, vsaj delno v opoziciji proti Moskvi (Poljska, Jugoslavija in delno Kitajska ter Češkoslovaška). Poleti 1958 je revija razpisala anketo s štirimi vprašanji in se obrnila na intelektualce v raznih komunističnih državah. Vprašanja so bila: 1). Kako pojmuje vlogo intelektualca v socialistični državi; 2). Ali mora imeti po Vašem mnenju socialistična država na kulturnem področju ideološko linijo? Če, katero? Če ne, zakaj ne?; 3). Kakšna je po Vašem mnenju odgovornost intelektualca in 4). Kako upravljate v sklad izvrševanje svojega pisateljskega poklica s prizadevanji soc. države? Revija je v Jugoslaviji izbrala štiri pisatelje, da bi odgovorili: Milana Ristića, Josipa Vidmarja, Marjana Matkovića in Dobrice Čošića. Ljubljanska Naša sodobnost prinaša prevode in sicer dva: Josipa Vidmarja in Dobrice Čošića. Iz njiju posnemamo glavne misli.

Na prvo vprašanje odgovarja Vidmar: Vloga razumnika v socialistični družbi je taka kakor v vsaki drugi družbi, namreč mora biti družbi zavest in vest. In to v vsakem primeru, se pravi naj družba to hoče, želi, dopušča ali ne. Zavest in vest. Današnji intelektualci v soc. družbi si je predvsem svest, da soc. družbe pravzaprav ni ali še ni, da kvečjemu šele nastaja... Biti mora torej poznavalec in sodnik družbe in človeka ter razsodnik med njima. — Dobrica Čošić, ki priznava, da je organiziran komunist, pa pravi, da je naloga izobražencev, da se dejavno lotevajo nalog socialistične avantgarde in da so organski del socialistične družbe. Nagibanje k drugačnim pogledom je v najboljšem primeru zgrešeno, pa tudi tragično.

Državni aparat seveda ne sme imeti v območju kulture ideološko linijo, izjavlja Vidmar. Zakaj ne? Aparat ne more imeti ne občutljivosti ne okusa za prožno dojetje umetniških kulturnih vrednot. More imeti splošne ideološke poglede, ki pa so, kakor vemo, popoňnoma nezadostni, v njihovih okornih rokah pa celo kratko malo pogubni... Če se državni aparat skuša vmešavati v finejša vprašanja umetnosti, ne more to privedi do ničesar drugega, kakor kratko malo do uničenja umetnostne kulture. — Čošić je drugačnega mnenja, ko pravi da mora na področju kulture soc. država imeti ideološko linijo, kajti država mora zagotoviti svobodo intelektualnega ustvarjanja na idejni podlagi socializma in humanizma. Taka ideološko linija je socialistična demokracija in je dovolj široka, da anticipira vse ustvarjalne sile, hkrati pa tudi dovolj revolucionarna, da onemogoča protisocialistično zlorabo svobode.

Vidmar meni, da mora biti vpliv partije na poklicno delo umetnika neznamen. Intelektualec naj predvsem daje čim širši značaj delu partije, čim bolj človeški značaj. Pri tem more biti delo pisatelja najbolj tvegano, ker je literatura tista umetnost, v kateri se ideologije izražajo določeneje kot v drugih. Pisatelj — komunist govori iz svojega nazora, kakor govori iz svojega nazora katoliški pisatelj ali pristaš druge filozofske smeri. "Sem mnenja, da to ravnanje samo po sebi ni bistveno, kajti vrednost umetnine ni odvisno od smisla takega ali drugačnega nazora." — Dobrica Čošić podčrtava, da je izobraženeц tako vojak kakor graditelj. Toda komunistična partija je odgovorna socializmu in zato razločuje z razumevanjem med pesnikom in zidarjem in vojakom. Izobraženeц, ki je komunist, mora z vsemi sredstvi sodelovati v boju za zmago načel komunizma na področju gospodarstva in kulture. Pri tem ne sme intelektualci slediti praktičnemu utilitarizmu, "kajti če bodo komunistični izo-

— Poljski listi so začeli obširno pisati o 9. kongresu poljskih pisateljev. Napadajo literate, ker so toliko govorili o svobodi. Očitajo jim, da imajo "prevelik strah" pred partijo, ki da ne preganja svobodo izražanja misli. Pisatelji pa so v sklepni resoluciji le povdarili, da je za poljsko literaturo največja nevarnost v cenzuri, ki jo izvaja partija. Pesnik Herz je

braženci moralno poraženi, če ne bodo imeli poguma, da prevzamejo odgovornost za usodo revolucionarne marksistične resnice, bo to naše razdobje razdobje poraženega humanizma." Ta odgovornost je danes komunistični imperativ; močno mora biti zastopana v ustvarjanju izobražencev.

Vzgojna briga soc. države je razvijati in pripravljati delavljane za politične in družbene naloge, meni Vidmar. Posel pisatelja, zlasti čistega beletrista, je kajpada malo podoben tem "vzgojnim" tendencam države. Pisatelj opravlja poseben posel, ki bi ga vkljub njegovi nevzgojnosti lahko označili kot vzgojnega. Naj bo literatura komu samo uteha, naj ga vznemirja ali biča, v vsakem primeru mu odpira nepotvorjene poglede v človeško naravo in s tem v njega samega. Smisel te vzgojnosti je seveda različen od neposrednega smisla "vzgojnosti" socialistične države. Toda ni ji nasproten, če je njena praktična vzgojnost taka, kakršna naj bi bila. Če si predstavljamo utopično podobo o novem človeku, se mi zdi, da pride nekoč čas, ko bo socialističen človek prenehal biti socialističen in ostal samo človek. To bo moralo priti. Ta človek ne bo mogel biti drugačen, kakor tisti, h kateremu nas kličejo pretresljivost in očarljivost literature in vse umetnosti. — Nekatera splošna komunistična vzgojna prizadevanja socialistične države, so tudi moja intelektualna prizadevanja, pravi Čošić. Soglasnost je pri meni najpogostejša. V svojem literarnem življenju doslej nisem prišel v spor s politiko kom. partije in partija nikdar ni zahtevala od mene česa, kar bi bilo v nasprotju s mojo umetniško in komunistično vestjo. Vzemimo abstraktno, da bi tak položaj nastal: tedaj ne bi zatajil svojih pogledov in prepričan sem, da me tudi ne bi razglasili za izdajalca socializma.

Lok med naziranjih obeh je velik in prilično napet. Zato je urednik NS Dr. Šega dodal odgovoroma pojasnila, kjer pravi, da morajo biti slična razmišljanja zelo subtilna, hkrati pa zelo boleča, boleča ne zaradi tega, ker bi soc. teorija ne mogla dati jasnih odgovorov, ampak zlasti zaradi tega, ker so ponekod v vzhodnih državah tem vprašanjem dali čisto utilitaristične odgovore. Pri tem se je pisatelj moral spremeniti v čisto navadnega razglaševalca in ilustratorja uradno zaželenih resnic, ni pa smel ostati izpovedovalec osebno doživete resnice o življenju in svetu. Pri tem ni toliko zaskrbljujoče dejstvo, da protislovje med uveljavljeno resnico današnjega in nepriznane, morda še ne čisto do kraja odkrito resnico jutrišnjega dne sploh obstoja in da si nova resnica s težavo utira pot... Ob tem se namreč razvijajo spori in je pri tem zaskrbljujoče, da dobiva spor z intervencijo države ponekol tako nestrpne, grobe in nečloveške oblike, da je ta spor za šibkejšega udeleženca, se pravi za razumnika, največkrat tako tragično brezizhoden, da ga tira v molk, v moralno kapitulacijo in samomor. Socialistične države se s socialistično graditvijo sicer v veliki meri sprostijo in razvije svoje produkcijske sile, niso pa, še zdaleč ne, omogočile niti približno enakovredne sprostitev svojega duhovnega ustvarjanja in razvoja. In Drago Šega pozdravlja sklepe sedmega kongresa jug. kom. partije, ki da je privzela čisto leninistično linijo, ki omiljuje nakazana protislovja in jih zavrača v prave naravne meje.

Dobrica Čošić zaključuje svoje misli z izjavo, da mu družba nikdar ne bo moglo očitati, da je postal s svojim delom izdajalec socializma. Vidmar napoveduje konec socializma, ko človek ne bo socialist, ampak samo človek. Čošić meni, da je možno do končnega ideala priti samo po potih socializma (komunizma). Vidmar pa izjavlja, da nas v dobo novega človeka "kličejo pretresljivost in očarljivost literature in vse umetnosti." Šega protislovje in očarljivost literature nazadnje izravnala "čista" linija leninizma. Trije avtorji, tri različna mnenja.

Šega je najbolj jasen: vse bo izravnala "čista" linija leninizma, ali: zmagala bo linija partije vkljub "bolečim" naprotovanjem, ker bodo tudi bolečine izpričale, da ima partija "vedno prav".

— Zgodba o začaranem krogu se nadaljuje. Od severa in zahoda nam dedni sovražniki obljublajo nasilno smrt, naši prijatelji z juga pa nas vabijo, da naj izberemo prostovoljno smrt, opustimo jezik in izvršimo samomor.

V Zagrebu izhaja revija Republika, ki je tudi v Sloveniji precej znana. Tam je neki Slamnig (ime diši po glembajevščini) napisal razmišljanja o "jugoslovenskem pravopisu" in se razhudil nad Slovenci in Makedonci, ki se zvesto drže svojega jezika. Slamniga razburja jezikovna neurejenost Jugoslavije in Balkana sploh in piše n. pr. o slovenščini: "Slovenščina je predvsem umetno ustvarjen jezik... naš književni jezik (hrvatski) je precej močnejše zvezan s terenom in ljudsko govorico kot pa slovenski. Če v Sloveniji ne bi bilo dovolj močnega kulturnega središča, če ne bi bilo gigantske Prešernove osebnosti, bi Slovenci lahko privzeli srbohrvaščino kot svoj književni jezik... Tudi makedonski jezik je nastal predvsem iz razlogov narodne afirmacije, to je iz razlogov, ki niso lingvistični... Na splošno se more reči, da loči vse naziranje, ki ni lingvistično, ampak kulturno zgodovinsko, rodoljubarsko, politično, celo socialno in če bi se bilo zgodilo, da bi bil Balkan od nekaj politična enota, ali pa da bi bilo na tem ozemlju vsaj eno dovolj močno kulturno središče, bi imeli danes samo en književni jezik, verjetno na temelju stare slovanščine."

— Hrvatski kritik Zvonimir Kulundžić izdaja serijo knjig pod naslovom Knjiga o knjigi. Delo bi naj bilo nekakšen pregled književnega dela in ustvarjanja po vsem svetu. V odstavku Likovna pisma pri Indijcih pripoveduje avtor o Hrvatom neznanem rojaku iz Jugoslavije Frideriku Ireneju Baragi, ki je "kot misijonar pri indijanskem plemenu Čipovi postal oče indijske literature."

— Ljubljansko Mestno gledališče je predvajalo dramatisacijo novele Juša Kozaka Balada o ulici. Delo je za oder priredil Mirko Mahnič, sceno je izdelal arh. Viktor Molka, glasbo pa Marijan Vodopivec. Kritika je ugotovila, da delo na odru ni uspelo.

— Decembrska številka Naše Sodobnosti je posvečena obletnici smrti njenega prvega urednika Ferda Kozaka in so študije o pokojniku napisali Boris Zihel, Bojan Štih in je Miško Kranjec dal na razpolago korespondenco, ki delno odkriva, kako je Ferdo Kozak iz neodvisneža v letih 1935 do 1941 postajal "pisatelj progresivne levičarske smeri". Zanimivo je, da Miško Kranjec navaja, da za objavo vse korespondence čas še ni dozorel. Ali se boji, da bi se razkrilo, kako je partija v tistih letih postala gospodarica LZ in Sodobnosti. LZ je vodil Juš Kozak, Sodobnost pa Ferdo Kozak.

— Zgodovina Slovenskega slovstva, ki jo je za nemško založbo De Gruyter napisal profesor ljubljanske univerze dr. Slodnjak, je vzbudila zelo hudo kri. Partijski kritiki jo zelo napadajo in je doslej najbolj žolčno kritiko napisal dr. Jože Kastelic. Izgleda, da se Slodnjak ni držal zapore nad pisatelji, ki živijo in delajo v emigraciji. Med drugimi omenja tudi Mirka Javornika in ocenjuje njegovo delo.

— Izšla je tretja številka drugega letnika revije El Turista, ki jo izdaja založba Turis in je njen urednik in ravnatelj g. Janez Peršuh. V pisani vsebini te številke sta posebno pomembna članka o gradovih v Franciji in o Slavoloku slave v Parizu. Bogata je izbira klišejev.

sicer navajal, da ustava cenzuro prepoveduje, vendar se partija ustave ne drži. Partija odgovarja, da ne preganja prave literature, pač pa "nihilistično" književnost, ki je škodljiva. Partija se jezi, ker sta bila iz odbora izključena pesnika Jarzy Putrament in Leon Kruczkowski, člana partije, na njuni mesti pa sta bila izvoljena pesnika Jastrun in Wazpk, ki ju je lansko leto partija izključila.

doma in po svetu

— Ko je bil Prežihov Voranc v bolnišnici v Slovenj Gradcu, je pisal bratu Alojzu Kuharju v ZDA, da je hudo bolan. Ta mu je poslal čudodelno svetinjico. Ko jo je Prežihov Voranc prejel, so se zdravniki in bolničarji posmehovali, on pa si jo je hitro nadel na verižico in obesil na prsa. Poslej je do smrti ni odložil.

— Nemška literarna kritika postaja spet zelo stroga. Mesto Mannheim je razpisalo posebno nagrado za najboljši rokopis drugega dela. Prijavilo se je 374 avtorjev s 438 deli. Žirija je vsa dela prebrala in v ožji izbiri nakazala štiri dela, ki bi prišla v poštev za nagrado, vendar je objavila, da morajo vsi štirje avtorji rokonise še popraviti in vnovič poslati na presojo.

— Jean Cocteau bo svojo dramo Pisalni stroj predelal v filmski scenarij in bo film tudi sam režiral.

— Znano delo irskega pisatelja Jamesa Joycea Ulysses so dramatižirali in ga prvič dali na oder v New Yorku. V delu nastopa 70 igralcev.

— Nemška založba Kuerschner v Münchenu izdaja vsako leto literarni koledar. Knjiga navaja vse nemške pisatelje in pesnike in daje pregled njihovih del. Koledar za leto 1958 je imel 1000 strani.

— Nemčija se letos pripravlja na proslavo 200-letnice rojstva pesnika Schillerja. Glavne proslave bodo v Stuttgartu in Marbachu. Gledališče v Stuttgartu bo letos uprizorilo vsa Schillerjeva dramatska dela in bodo gostovala gledališča iz skoraj vse Nemčije.

— Mauriac je izdal pri Grassetu novo knjigo Le Fils de l'Homme. Kritika omenja, da pisatelj s tem delom dosega viške Pascala, Lacordaira in Claudela. Avtor navaja med razmišljnji tudi misel, kako uiti stiski našega časa: zapustiti je treba strah za lastno usodo in misliti na usodo svojega bližnjega. Treba se je predati križu in opustiti vse, tudi upanje v zgodovino.

— Pariška televizija je organizirala nastop dveh najslavnejših pevk: Maria Meneghini Callas in

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

meddobje

Leto IV. Urejujeta Zorko Simčič in Ruda Jurčec šte. 3

Str. 96

VSEBINA:

PESMI: Milena Šoukal: PISMA; Rafko Vodeb: KRESNICA; Valentin Humar: VEČERNI POGOVOR.

PROZA: Vinko Beličič: PRED ZAČETKOM PISMA — GOLI JESEN; F. Frank Bukvič: NOVI SOSEDJE; Ruda Jurčec: VLAK V BARILOČE.

ESEJI: Pavel Krajnik: MISLI PASTERNAKA O REVOLUCIJI V ROMANU DOKTOR ŽIVAGO; Aurelius Augustinus — F. Ks. Lukman: TRI PISMA; Iyan Ahčin: SVOBODA V DEMOKRACIJI; Vladimir Kos: ČISTO NA ROBU; Ruda Jurčec: DOGAJANJE JE SKROMNO — — —; Robert Mazovec: DVE KNJIGI O ZDA; A. Šuštar: NEKAJ IMEN IZ SODOBNE NEMŠKE KNJIŽEVNOSTI.

Cena posamezni številki: 40.— m\$n.; 2.— u\$s.; 800.— Lit; 600.— Francs; 35.— šilingov; 15.— angl. šilingov; 20.— avstralskih šilingov.

Dobite jo lahko pri poverjenikih, v Dušnopastirski pisarni, Ramon Falcon 4158 in pri upravi SKA: Alvarado 350, RAMOS MEJIA, Prov. Buenos Aires, Argentina.

Renata Tebaldi. Poslušalci so smeli z glasovanjem odločiti, katera je boljša. Veliko večino glasov je prejela Callas, vendar resna kritika odklanja to sodbo in meni, da so pri glasovanju odločali prepri in škandali, ki jih je zadnja leta uprizarjala Maria Callas s svojimi bučnimi nastopi v operah Rima in New Yorka. Milanska Scala je prekinila pogodbo s Callasovo, ne da bi navedla, zakaj.

— Pesnik Dane Zajc je izdal zbirko svojih pesmi Požgana trava v samozaložbi. Kritič Branko Rudolf navaja, da je Zajc prav gotovo nadarjen pesnik. Med drugim pravi, da v svojih razpoloženjih

še najbolj spominja na Balantiča. Zbirka je izšla v Kočevju.

V upravi SKA, Alvarado 350, R. Mejia in v Dušnopastirski pisarni ter pri poverjenikih SKA morete kupiti zbirko črtic Vinka Beličiča DOKLER JE DAN in pesniški zbirki Rafka Vodeba ČLOVEK SEM in K. VI. Truhlarja NOVA ZEMLJA.

Naročnike knjižne zbirke SKA opozarjamo, da pesmi K. VI. Truhlarja Nova zemlja niso vključene v zbirko in da si jo morajo posebej nabaviti.

Koncem marca t. l. poteče tudi rok za plačilo prednaročb po stari ceni (v Argentini 50.— ob. 70.— pesov) za Tineta Debeljaka prevod Dantejevega Pekla.

BREZ VELIGEGA TRUDA. BREZ VELIKIH STROŠKOV LAHKO MNOGO PRIPOMORETE KULTURNI AKCIJI. NE ZAVRZITE TEGA GLASU. POSLJITE GA PO NAVADNI POŠTI KOT TISKOVINO NA NASLOV SVOJEGA PRIJATELJA V TUJINI, KI NAŠEGA DELA SE NE POZNA.